

De Rijksministerraad

**Ministerie van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties**
Directoraat-generaal
Koninkrijksrelaties

Kenmerk

Uw kenmerk

Datum

Betreft Voorwaarden derde tranche liquiditeitssteun Landen

De COVID-19 pandemie heeft voor de autonome landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten (hierna: de landen) zeer ingrijpende gevolgen. De landen hebben als gevolg hiervan, op grond van artikel 36 van het Statuut, een beroep gedaan op de solidariteit binnen het Koninkrijk en Nederland verzocht om steun.

In de Rijksministerraad van 15 mei 2020 is besloten de landen een tweede tranche liquiditeitssteun te verlenen, gekoppeld aan een aantal voorwaarden. De landen hebben met deze voorwaarden ingestemd. Daarnaast is besloten dat Nederland bij volgende tranches liquiditeitssteun, en andere vormen van ondersteuning, de aanvaarding van een pakket aan maatregelen die gericht zijn op structurele hervormingen in de landen als voorwaarde stelt. Deze hervormingen hebben tot doel de financiële, economische, institutionele en maatschappelijke weerbaarheid van de landen dusdanig te versterken, zodat zij beter in staat zullen zijn om externe schokken zelfstandig op te vangen.

Om in aanmerking te komen voor de derde tranche liquiditeitssteun (juli t/m september 2020) zullen de landen in algemene zin:

- (1) Moeten voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld voor de tweede tranche liquiditeitssteun.
- (2) Moeten instemmen met de geformuleerde voorwaarden voor de derde tranche liquiditeitssteun, waarbij het voldoen aan deze voorwaarden tevens voorwaardelijk zal zijn voor het in aanmerking komen voor verdere liquiditeitssteun (vierde tranche en verder).

Realisatie voorwaarden tweede tranche liquiditeitssteun

Op 24 juni 2020 heeft het Collega (Aruba) financieel toezicht (C(A)ft) advies aan de Rijksministerraad uitgebracht over de mate waarin de landen voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld aan de tweede tranche liquiditeitssteun. Hieruit blijkt dat Curaçao en Sint Maarten niet hebben kunnen aantonen dat zij per 1 juli 2020 aan alle gestelde voorwaarden voldoen. Aruba voldoet volgens het CAft wel (grotendeels) aan de voorwaarden, waarbij het CAft een kanttekening plaatst bij het nakomen van de voorwaarde maximeren topinkomens op 130% van salaris Minister-President.

Datum
10 juli 2020

Kenmerk

Voorwaarden derde tranche liquiditeitssteun (juli t/m september 2020)

De voorwaarden voor de derde tranche liquiditeitssteun zijn opgesplitst in generieke voorwaarden en aanvullende specifieke voorwaarden per land.

De landen worden, op grond van artikel 38 lid 2 van het Statuut, gevraagd om in te stemmen met de inhoud van de Rijkswet Caribische hervormingsentiteit Aruba, Curaçao en Sint Maarten en het ter advies voor te leggen aan de Raad van State van het Koninkrijk. Deze rijkswet ziet (onder meer) op de instelling van een Caribische hervormingsentiteit. De Caribische hervormingsentiteit heeft ten behoeve van het welzijn van de bevolkingen van de landen tot doel om in de landen te bevorderen dat hervormingen van bestuurlijke aard worden doorgevoerd, duurzaam houdbare overheidsfinanciën worden gerealiseerd en de weerbaarheid van de economie wordt versterkt, met inbegrip van de rechtstatelijke inbedding die daarvoor nodig is. De entiteit wordt vormgegeven als bestuursorgaan met zelfstandige taken en bevoegdheden. De entiteit krijgt de rechtsvorm van een Nederlandse rechtspersoon.

De Caribische hervormingsentiteit heeft onder andere als taak de ondersteuning van en het toezicht op de ontwikkeling en uitvoering van projecten en maatregelen door overheidsorganen en overheidsbedrijven van de landen. Deze projecten en maatregelen worden op hoofdlijnen uitgewerkt in landspakketten: samenhangende pakketten waarin per land de concrete maatregelen voor de korte termijn en structurele hervormingen voor de langere termijn zijn opgenomen die noodzakelijk zijn om de landen weerbaar maken. De landspakketten worden vormgegeven als overeenkomsten tussen Nederland en de respectievelijke landen. Ze zijn de basis waarop de komende jaren tussen Nederland en de landen samengewerkt zal worden. De landen worden geacht in te stemmen met de landspakketten en mee te werken aan het uitwerken van de landspakketten in uitvoeringsagenda's en plannen van aanpak. Hierbij zullen ook de door de landen zelf ingediende hervormingsvoorstellen worden betrokken. De voortgang bij de uitvoering van de landspakketten, en de daaruit voortvloeiende uitvoeringsagenda's en plannen van aanpak, is voorwaardelijk voor toekenning van volgende tranches financiële steun.

De Rijkswet Caribische hervormingsentiteit Aruba, Curaçao en Sint Maarten ziet daarnaast op aanvullingen en wijzigingen van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten, waaronder de toetreding van het land Aruba tot de Rijkswet financieel toezicht.

Verdere ondersteuning door Nederland

De Caribische Hervormingsentiteit heeft de taak om de in de landspakketten afgesproken hervormingen te ondersteunen, bijvoorbeeld middels het beschikbaar stellen van expertise en capaciteit. Daarnaast kan de entiteit zelfstandig projecten initiëren, bevorderen en uitvoeren, subsidies verstrekken aan burgers en bedrijven, met inbegrip van overheidsbedrijven, dan wel deelnemen in aandelenkapitaal van bedrijven, zodat deze de hervormingsprogramma's ondersteunen. Het kan o.a. gaan om de thema's rechtsstaat, zorg en onderwijs. Er zal sprake moeten zijn van een stapsgewijze aanpak en een duidelijke fasering, in relatie tot de uitvoeringsagenda's en passend bij de (actuele) realisatiekracht

Datum
10 juli 2020

Kenmerk

binnen de landen. Dekking voor hervormingen dient in principe op de eigen begroting van de landen gevonden te worden. Het uitgangspunt voor investeringen is dat deze zich – op termijn – terug zullen verdienen, omdat ze bijdragen aan verhoging van het verdienvermogen van de landen, dan wel verlaging van de overheidsuitgaven. De Caribische hervormingsentiteit kan in voorkomende gevallen hervormingsprojecten ondersteunen binnen de begroting van de entiteit. Per maatregel zal bekeken moeten worden wat de wenselijkheid en haalbaarheid is. Indien het Nederlands kabinet hieraan financieel wil bijdragen moet besluitvorming over budgettaire verwerking plaatsvinden. Dit kan in de vorm van een lening, een gift, met behulp van cofinanciering en/of met een departementale bijdrage beschikbaar worden gesteld.

Landen die hebben voldaan aan de voorwaarden van de tweede tranche en instemmen met de voorwaarden voor de derde tranche komen, in aanvulling op de benodigde liquiditeitssteun, in aanmerking voor verdere additionele financiële middelen t.b.v. specifieke investeringen. De gesprekken hierover tussen de staatssecretaris en de minister-presidenten van Aruba, Curaçao en Sint Maarten hierover zijn momenteel nog niet afgerond.

Tot slot, de Nederlandse regering acht het van groot belang de meest kwetsbaren van de samenlevingen in de landen te ondersteunen zolang dit redelijkerwijs noodzakelijk is. Het verstrekken van voedselhulp aan deze doelgroep zal in ieder geval tot eind 2020 worden gecontinueerd.

Beslispunten

Met inachtneming van het bovenstaande, wil ik, met gebruikmaken van het advies van het C(A)ft, de Rijksministerraad adviseren het volgende te besluiten:

Generieke voorwaarden

1. Instemmen met de inhoud van en het indienen voor advies bij de Raad van State van het Koninkrijk (RvSK) van het voorstel van Rijkswet Caribische hervormingsentiteit Aruba, Curaçao en Sint Maarten en het bevorderen van de totstandkoming ervan. De totstandkoming van deze Rijkswet is voorwaardelijk voor volgende tranches liquiditeitssteun.

Instemmen met het toetreden van Aruba tot de Rijkswet financieel toezicht.

Instemmen om de advisering van de Raden van Advies gelijk op te laten lopen met de advisering van de RvSK. De verschillende adviseringen kunnen dan worden meegenomen in de fase van het nader rapport en worden besproken in de RMR.

2. Aangaan van de overeenkomst landspakket per 10 juli 2020 en breed draagvlak in de Staten bevorderen per uiterlijk 15 september 2020. De mate waarin de overeenkomst landspakket breed draagvlak kent in de

Staten wordt betrokken bij het verlenen van een vierde tranche liquiditeitssteun.

Datum
10 juli 2020

Kenmerk

3. Instemmen met een wijziging van de Rijkswet financieel toezicht, die - lopende het wetgevingstraject - aan het voorstel van de Rijkswet Caribische hervormingsentiteit Aruba, Curaçao en Sint Maarten wordt toegevoegd en die in ieder geval ziet op (a) sanctiemogelijkheden, (b) informatieverstrekking richting en vanuit Cft, (c) een adviesrol voor het Cft over beleidsmatige keuzes, (d) een escalatieladder om te komen tot een aanwijzing, (e) begrotingsregels (conform uitwerking Protocol door Aruba), (f) aanvullende normen voor het financieel beheer, de schuldquote, het financieringstekort c.q. financieringsoverschot en de rentelast en (g) wijzigingen voor de landen voortkomend uit toevoeging Aruba aan de Rijkswet financieel toezicht.

Nederland betreft Curaçao, Aruba en Sint Maarten bij het opstellen van de voorstellen tot wijziging.

4. Onder regie van de tijdelijke werkorganisatie van het ministerie van BZK en betrokken departementen in Nederland dragen de landen actief bij aan de totstandkoming van een op het landspakket gebaseerde uitvoeringsagenda per land voor 1 november 2020.
5. De landen werken actief mee aan opdrachtverlening voor 15 september 2020 m.b.t.:
  - a. Een doorlichting van de financiële sector door een externe onafhankelijke partij.
  - b. Een integrale doorlichting van het stelsel van toezicht (wet- en regelgeving, toezichtbeleid) op de financiële markten door een externe onafhankelijke partij.

De voortgang hiervan wordt betrokken bij het toekennen van een vierde tranche liquiditeitssteun.

6. Landen verstrekken voor 15 september 2020 in het kader van modernisering in wet- en regelgeving financiële sector een overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast om bekende tekortkomingen te mitigeren, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel DGS en modernisering resolutieraamwerk.
7. De landen zullen per direct maximale transparantie bieden en gehoor geven aan alle verzoeken van het C(A)ft omtrent informatieverstrekking met betrekking tot de overheidsentiteiten.
8. Het concept plan van aanpak voor doorlichting van het onderwijsbestel in de landen wordt uiterlijk op 15 september 2020 aan de Ministers van Onderwijs van de vier landen opgeleverd en voor 1 oktober 2020 vastgesteld.

Datum
10 juli 2020

Kenmerk

9. De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.
10. In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.

Specifieke voorwaarden Aruba

1. Overgaan tot het verstrekken van liquiditeitssteun van AWG 204 miljoen aan Aruba voor de periode 1 juli tot en met 30 september 2020 indien Aruba akkoord gaat met hierboven genoemde generieke voorwaarden en de hieronder geformuleerde landspecifieke voorwaarden.
2. Vanwege de complexiteit m.b.t. het komen met een voorstel voor de maximering van de topsalarissen (tot 130% van het salaris van de Minister-president) wordt voor Aruba uitstel verleend tot 1 september 2020 om een door de Staten goedgekeurd voorstel in te dienen bij het C(A)ft. In dit voorstel is een overgangstermijn van maximaal 2 jaar voor bestaande contracten te billijken. Totdat de regeling door de Staten is goedgekeurd en gedurende de overgangstermijn voor bestaande contracten wordt maximaal ingezet op bestuurlijke afspraken. Dit element wordt betrokken bij de besluitvorming omtrent een vierde tranche liquiditeitssteun.
3. Aruba zorgt ervoor dat - binnen de kaders van het herziene Protocol recherchesamenwerking, en onder lokaal gezag - de inzet van het RST (inclusief beide centrale teams) voor 15 september 2020 de noodzakelijke opsporingsbevoegdheden krijgen.
4. Aruba zorgt voor 15 september 2020 dat het mogelijk wordt gemaakt dat het RST, de Kustwacht, de Landsrecherche en de KMar zelfstandig criminele inlichtingen kunnen verstrekken.
5. Aruba draagt voor 15 september 2020 zorg voor inwerkingtreding van de aangepaste Landsverordening toelating, uitzetting en verwijdering zodat gezinsleden van uitgezonden Rijksambtenaren van rechtswege worden toegelaten tot het land Aruba.
6. De lening wordt in de vorm van een bulletlening, met dezelfde afloopdatum als de lening betreffende de eerdere tranches, uitbetaald in US dollars. Voor de procedure betaalbaarstelling liquiditeitssteun zie hieronder.

Datum
10 juli 2020

Kenmerk

Specifieke voorwaarden Curaçao

1. Niet vastgesteld kan worden dat Curaçao aan de voorwaarden uit de tweede tranche voldoet. Een derde tranche liquiditeitssteun wordt daarom thans niet verstrekt. Curaçao krijgt tot 15 juli 2020 de gelegenheid om alle informatie te leveren aan het Cft om aan te tonen dat is voldaan aan alle gestelde voorwaarden. Het Cft zal op basis hiervan voor 15 augustus de RMR adviseren in hoeverre Curaçao alsnog aan alle voorwaarden heeft voldaan. De staatssecretaris van BZK wordt gemachtigd om indachtig de besluitvorming van de RMR van 10 juli en op basis van het nader advies van het Cft een besluit te nemen en eventueel over te gaan tot het verstrekken van een derde tranche liquiditeitssteun.
2. Alsdan overgaan tot aanvullende liquiditeitssteun van ANG 105 miljoen voor de periode van 1 juli tot en met 30 september 2020 zodra is voldaan aan de voor de tweede tranche gestelde voorwaarden (zie onder 1) en Curaçao onvoorwaardelijk heeft ingestemd met de hierboven genoemde generieke voorwaarden en de hieronder genoemde land specifieke voorwaarden.
3. Vanwege de complexiteit m.b.t. het komen met een voorstel voor de maximering van de topsalarissen (tot 130% van het salaris van de Minister-president) wordt voor Curaçao uitstel verleend tot 1 september 2020 om een door Staten goedgekeurd voorstel in te dienen bij het C(A)ft. In dit voorstel is een overgangstermijn van maximaal 2 jaar voor bestaande contracten te billijken. Totdat de regeling door de Staten is goedgekeurd en gedurende de overgangstermijn voor bestaande contracten wordt maximaal ingezet op bestuurlijke afspraken. Dit element wordt betrokken bij de besluitvorming omtrent een vierde tranche liquiditeitssteun.
4. Curaçao stemt ermee in dat het Groeiakkoord Curaçao wordt beëindigd. Inhoudelijke elementen uit het Groeiakkoord die zien op benodigde structurele hervormingen worden overgenomen in (de uitwerking van) het Landspakket Curaçao.
5. Curaçao zal samen met Sint Maarten voor 15 september 2020 een plan van aanpak indienen voor de versterking van de governance van CBCS conform internationale best practices.
6. De lening wordt alsdan in de vorm van een bulletlening, met dezelfde afloopdatum als de lening betreffende de eerdere tranches, uitbetaald in US dollars. Voor de procedure betaalbaarstelling liquiditeitssteun zie hieronder.

Specifieke voorwaarden Sint Maarten

Datum
10 juli 2020

Kenmerk

1. Niet vastgesteld kan worden dat Sint Maarten aan de voorwaarden uit de tweede tranche voldoet. Een derde tranche liquiditeitssteun wordt daarom thans niet verstrekt. Sint Maarten krijgt tot 15 juli 2020 de gelegenheid om alle informatie te leveren aan het Cft om aan te tonen dat is voldaan aan alle gestelde voorwaarden. Het Cft zal op basis hiervan voor 15 augustus de RMR adviseren in hoeverre Sint Maarten alsnog aan alle voorwaarden heeft voldaan. De staatssecretaris van BZK wordt gemachtigd om indachtig de besluitvorming van de RMR van 10 juli en op basis van het nader advies van het Cft een besluit te nemen en eventueel over te gaan tot het verstrekken van een derde tranche liquiditeitssteun.
2. Alsdan overgaan tot aanvullende liquiditeitssteun van ANG 62 miljoen voor de periode van 1 juli tot en met 30 september 2020 zodra is voldaan aan de voor de tweede tranche gestelde voorwaarden (zie onder 1), Sint Maarten onvoorwaardelijk heeft ingestemd met de hierboven genoemde generieke voorwaarden en de hieronder genoemde land specifieke voorwaarden.
3. Vanwege de complexiteit m.b.t. het komen met een voorstel voor de maximering van de topsalarissen (tot 130% van het salaris van de Minister-president) wordt voor Sint Maarten uitstel verleend tot 1 september 2020 om een door Staten goedgekeurd voorstel in te dienen bij het C(A)ft. In dit voorstel is een overgangstermijn van maximaal 2 jaar voor bestaande contracten te billijken. Totdat de regeling door de Staten is goedgekeurd en gedurende de overgangstermijn voor bestaande contracten wordt maximaal ingezet op bestuurlijke afspraken. Dit element wordt betrokken bij de besluitvorming omtrent een vierde tranche liquiditeitssteun.
4. Sint Maarten zal samen met Curaçao voor 15 september 2020 een plan van aanpak indienen voor de versterking van de governance van CBCS conform internationale best practices.
5. Ter bevordering van de wederopbouw (Trustfund) informeert Sint Maarten schriftelijk voor 15 september 2020 welke maatregelen zijn getroffen om afhandeling van aanvragen (werk- en verblijfsvergunning) van buitenlandse zelfstandigen en medewerkers ten behoeve van NRPB binnen 3 weken na indiening mogelijk te maken.
6. Om te voldoen aan de (internationale) eisen m.b.t. detentie zal Sint Maarten voor 15 september 2020 met Nederland aan UNOPS de opdracht geven tot een vooronderzoek om te komen tot een lange termijn plan voor de detentiesituatie op Sint Maarten.
7. De lening wordt alsdan in de vorm van een bulletlening, met dezelfde aflooptdatum als de lening betreffende de eerdere tranches, uitbetaald in

US dollars. Voor de procedure betaalbaarstelling liquiditeitssteun zie hieronder.

Datum
10 juli 2020

Kenmerk

Procedure betaalbaarstelling liquiditeitssteun

- i. De leenovereenkomsten per land worden na (definitieve) besluitvorming van de Rijksministerraad door de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties per omgaande ter ondertekening verzonden en aangeboden aan de ministers van financiën van de landen (ter ondertekening) en in cc. aan de minister-presidenten van de landen.
- ii. De leenovereenkomst dient binnen 2 werkdagen ondertekend door de minister van Financiën van een land retour te zijn ontvangen door de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties waarna het bedrag van de lening door tussenkomst van het agentschap Financiën door de Nederlandse Bank (DNB) binnen drie werkdagen betaalbaar wordt gesteld ten behoeve van de landen. De Landen worden verzocht om prioriteit te geven aan ondertekening van de leenovereenkomst.
- iii. Besluiten van de Rijksministerraad tot een nieuwe tranche liquiditeitsleningen, waarbij het de bedoeling is dat een bedrag direct beschikbaar wordt gesteld en een deel nadat de eilanden aan een aantal voorwaarden hebben voldaan, worden opgesplitst in afzonderlijke leenovereenkomsten. Het betreft een opsplitsing in een leenovereenkomst voor het bedrag dat direct beschikbaar komt en een (tweede) leenovereenkomst als een land aan de aanvullend gestelde (politieke bestuurlijke) voorwaarden heeft voldaan; dit na berichtgeving van het C(A)ft aan de rijksministerraad. Bij voldoen aan de gestelde voorwaarden kan de tweede overeenkomst worden opgesteld en na wederzijdse ondertekening worden betaald.
- iv. Voor het land Aruba bestaat nog geen bestemmingsrekening bij de Centrale Bank van Aruba (CBA). Om alle landen op dezelfde voet te behandelen zal het ministerie van BZK aan Aruba vragen om voor hen zo snel mogelijk een bestemmingsrekening te openen bij de CBA. Voorts zal BZK richting Curaçao en Sint Maarten afspreken dat de bestemmingsrekening niet alleen voor lopende inschrijvingen maar ook voor liquiditeitssteun gebruikt zal worden.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops

**Ministerie van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties**
Directoraat-generaal
Koninkrijksrelaties

Datum
10 juli 2020

Kenmerk